

УДК 76.01:7.021

ОСОБЛИВОСТІ МІНІМАЛІЗМУ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ДИЗАЙНІ

ПОДЛЕВСЬКИЙ Святослав¹, КУРОВСЬКА Дар'я¹, БЕРНАТ
Леонід¹, ПОНОМАРЕВСЬКА Олена²

¹ Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна

² НУ «Чернігівська політехніка», Чернігів, Україна

***podlevskyi.sv@knutd.edu.ua, kurovska.dv@knutd.edu.ua,
bernat.la@knutd.edu.ua, olenaponomarevska@gmail.com***

У роботі розглядається одна із тенденцій розвитку сучасного українського дизайну, яка часто визначається терміном мінімалізм. Дослідження включає загальний огляд напрацювань в даному напрямку та визначає основні риси мінімалізму в сучасному українському дизайні.

Ключові слова: мінімалізм, дизайн, сучасні тренди, стиль

ВСТУП

Мінімалізм — це стиль, тренд, явище, напрям в мистецтві та дизайні і ще багато іншого. Зародившись із абстрактного мистецтва та дискурсу функціональності другої половини ХХ століття, він і досі лишається домінантою у світі: від архітектури до моди. На сьогодні, межі визначення мінімалізму є досить розмитими, адже вимоги економічності, простоти та ефективності стали радше нормою, ніж стилістичними ознаками. Проте кожне дизайнерське чи мистецьке явище, безперечно, має свою специфіку втілення, тому досить важливим у сучасному контексті спробувати виявити особливості мінімалізму в українському дизайні.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є дослідження основних рис мінімалізму в сучасному українському дизайні та визначення їх відмінностей від стандартного розуміння стилістичних ознак визначеного стилю.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Мінімалізм (англ. *minimalism* від лат. *minus* – найменший) дуже часто ототожнюється з принципом «менше — краще», що на думку дослідників дозволяє досягти функціональності та зосередитися на тому, що є справді важливим [1, С.133]. Відмова від надмірної деталізації, простота та доступність, економія коштів, максимально ефективне поєднання форми та функцій – це основні риси якими найчастіше визначають мінімалізм.

В графічному дизайні мінімалізм ще також визначається у якості підходу, що «характеризується розумним обмеженням графічних засобів і прийомів, необхідних і достатніх для надання інформації у зручній і зрозумілій формі» [2, С.45]. В контексті українського сьогодення дані принципи не є

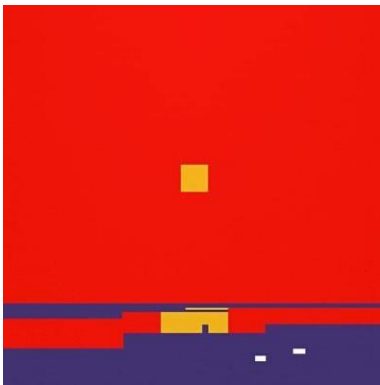

новими, адже в тій чи іншій мірі вони реалізовувалися в контексті радянської системи, т.з. «нічого зайвого».

Втім, на відміну від радянського, суто утилітарного підходу, мінімалізм в країнах Західної Європи був елементом мистецько-філософського дискурсу та реакції на пануючі тенденції. Фактично, мінімалізм сформувався у другій половині ХХ століття як складне явище, що інкорпоровало напрацювання авангардного, абстрактного та концептуального мистецтва, ідеї Баугаузу, та подеколи елементи дзен буддійської естетики, зростаючої в популярності на той час.

У контексті українських досліджень дизайну цій темі присвячено чимало публікацій, як наукового, так і публіцистичного характеру [1, 2, 3]. Однак питання виявлення окремих рис притаманних українському дизайну є не завжди до кінця розкритим. Мова не йде про розгляд українських дизайнерських творів, які наслідують існуючі світові тенденції мінімалізму, а про пошук нових власне українських рішень в дизайні.

Наразі, можна визначити наступні тенденції, які набувають поширення в українському мінімалізмі: переосмислення етно естетики, використання елементів архаїки (матеріали, знаково-символічні елементи, форми предметів), звернення до еко-дизайну з певною естетизацією природи. Окремо, варто відзначити, що в українському мінімалізмі зберігається безпосередній зв'язок між образотворчим мистецтвом та власне дизайном. Комбінації згаданих рис можна побачити в творах Слави Бирука /Slava Byruk/ — художника-концептуаліста, дизайнера, автора багатьох товарних знаків, який брав участь у просуванні на українському ринку таких брендів як "BILLA", АВТ Баварія "BMW", "Land Rover", "Unilever".

а

б

Рис.1 Твори Слави Бирука:
а - Захід на Дніпрі, 2024, б - The Varangian Way

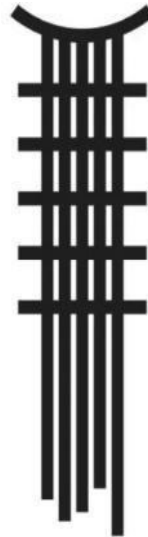

Використовуючи традиційні медіуми (акрил та полотно) С. Бирук звертається до поєднання принципів графічного дизайну та архаїчної естетики геометричних форм з етнічними кольорами.

Іншим гарним прикладом є твори бренду Vozianov, який був заснований в 1998 році Федором Возіановим. Концепція бренду полягає у руйнуванні «межі й дослідженні моди та дизайну крізь призму максимальної лаконічності та універсальності...перетворення одягу в об'єкт дизайну, де функціональна, візуальна і конструктивна значимість дозволить бути йому актуальним поза часом і тенденціями» [4]. Подібний підхід з використанням елементів архаїчної символіки та елементів мистецтва вирізняє цей бренд з поміж інших.

а

б

Рис.2 Tynshirt бренду Vozianov:

а - вигляд готового об'єкту

б - ключовий графічний елемент об'єкту з відсилкою до архаїчних знаків

Варто проаналізувати один з продуктів цього бренду, т.з. тиншот. «Український тин - досить умовна огорожа. Тин не стільки захищає, скільки позначає межу приватності. Ту ж саму функцію він виконує як елемент нашого нового tynshirt. Тобто захищає вашу приватність» [4]. Тут можна побачити вдале поєднання не тільки функціональності та лаконічної естетики, але і

використання архаїчної семіотики українського тину, який трансформується в окрему знакову комбінацію.

Достатньо показовим є також твори та проекти, які були представлені на першому дизайн-маркеті Ukrainian design week у Мистецькому Арсеналі, Київ [5]. Серед представлених творів значну увагу було приділено етно естетиці та її поєднанню з еко-дизайном. Застосування дерева, глини та архаїчних простих форм, подеколи з відсилками на давньослов'янську естетику, також було суттєво представлено в проектах.

Лаконізм та виразність художніх засобів вирізняє творчість графічного дизайнера Миколи Коваленка. Мінімалістичні плакати, постери про глобальні проблеми у світі автор створює за допомогою максимальної стилізації форм, що тяжіють до скристалізованих архетипів-символів української ментальності. Символізм плакатів М. Коваленка про війну, які він щодня створює по на підтримку України, легкий для сприйняття і водночас містить глибокий сенс і патріотичний пафос.

ВИСНОВКИ

Загалом, можна побачити, що все частіше українські дизайнери намагаються знайти більш індивідуальні рішення для власних продуктів та айдентики. Одним з трендів у цьому пошуку є звернення до символічних витоків української культури та естетики. Що важливо відзначити, так це факт усвідомлення українськими дизайнерами важливості не тільки мистецько-естетичної складової їх продуктів, але і важливість збереження семантичного наповнення у використаних знаках та образах, а не сліпе збереження парадигми функціональності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кривокульська К., Проскураков О. Використання принципів мінімалізму в графічному дизайні. *Вісник Львівської національної академії мистецтв* 2022. Вип. № 48. С. 132-141.
2. Сбітнева Н. Ф. Мінімалізм як сучасний тренд графічного дизайну України. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2021. №1. С.43-50.
3. Мосеева А. Мінімалістично про мінімалізм. URL: <https://www.salonapysalo.com.ua/minimalistychno-pro-minimalizm/>
4. Бренд Vozianov. URL: <https://vozianov.design/>
5. Перший дизайн-маркет Ukrainian design week. URL: <https://udiw.com.ua/>

PODLEVSKY S., KUROVSKA D., BERNAT L., PONOMAREVSKA O. FEATURES OF MINIMALISM IN CONTEMPORARY UKRAINIAN DESIGN

The work examines one of the trends in the development of contemporary Ukrainian design, which is often defined by the term minimalism. The study includes a general overview of developments in this direction and defines the main features of minimalism in contemporary Ukrainian design.

Keywords: *minimalism, design, modern trends, style.*